

PETAK
16.6.2023.
19:30

OFF
CIKLUS
ZAGREBAČKE FILHARMONIJE

GLAZBA
DVIJU
AMERIKA

STJEPAN VUGER dirigent

GEORGE GERSHWIN
ALBERTO GINASTERA

PETAK 16.6.2023.
LISINSKI / 19:30

GLAZBA DVIJU AMERIKA

STJEPAN VUGER dirigent

GEORGE GERSHWIN
ALBERTO GINASTERA

Program

George Gershwin
Kubanska uvertira 10:00

George Gershwin
Amerikanac u Parizu 21:00

Alberto Ginastera
Estancia, op. 8, glazba iz baleta 12:00

Poljodjelci
Ples pšenice
Nadničari
Završni ples

DOŽIVITE GLAZBU DVIJU AMERIKA!

Na posljednjem ovosezonskom koncertu Off ciklusa Zagrebačka filharmonija odvodi nas na putovanje u Novi svijet.

Doživite glazbu dviju Amerika!

Mladi, talentirani maestro **Stjepan Vuger** za ovo glazbeno putovanje odabrao je nekoliko reprezentativnih uzoraka glazbene Amerikane.

Na početku atraktivna *Kubanska uvertira* glazbenog velikana Sjeverne Amerike, slavnog **Georgea Gershwina** – djelo skladano za Newyoršku filharmoniju i koncert na stadionu na kojemu se 1932. godine okupilo gotovo 18 000 ljudi.

Slijedi skladba koju ne treba posebno predstavljati: Gershwinov *Amerikanac u Parizu*, dinamični i uzbudljivi glazbeni prikaz dana jednog Amerikanca u francuskoj prijestolnici.

A onda glazbeni skok u Južnu Ameriku i niz plesova iz baleta *Estancia* argentinskog majstora **Alberta Ginastere**, glazbena priča o argentinskim *gauchosima*, ispunjena uzbudljivim melodijama i ritmovima skladateljeve domovine.

DOŽIVITE GLAZBU DVIJU AMERIKA!

Stjepan Vuger rođen je 1988. godine u Zagrebu gdje završava XV. prirodoslovno-matematičku gimnaziju i srednju glazbenu školu na Glazbenom učilištu *Elly Bašić*.

Godine 2012. završava diplomski studij klasične harmonike u klasi doc. Boruta Zagoranskog i preddiplomski studij glazbene pedagogije na Odjelu za glazbu Sveučilišta u Puli. Kao stipendist programa *Erasmus* akademsku godinu 2011./2012. odslušao je na Muzičkoj akademiji u Gdanjsku, u klasi red. prof. Krzysztofa Olczaka i asis. Pawela Zaganczyka.

Godine 2020. završava studij dirigiranja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi red. prof. Mladena Tarbuka. Dirigentski debi ostvario je sa Zagrebačkom filharmonijom u siječnju 2017. godine.

Dobitnik je Rektorove nagrade na Sveučilištu u Puli i Dekanove nagrade na Muzičkoj akademiji u Zagrebu.

Zaposlen je na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Kao dirigent surađivao je sa Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom i Zborom HRT-a, Dubrovačkim simfonijskim orkestrom, orkestrima HNK-a Ivana pl. Zajca u Rijeci, HNK-a u Osijeku, HNK-a u Varaždinu, Istarskog narodnog kazališta u Puli, Muzičke akademije u Puli, a kao harmonikaš sa Zagrebačkom filharmonijom, Simfonijskim orkestrom HRT-a, HNK-a u Zagrebu, *Cantus Ansamblom*.

Nastupao je na koncertima diljem Hrvatske i inozemstva, kao i na festivalima (Dubrovačke ljetne igre, Splitsko ljetno). Dobitnik je nagrade *Judita* za najbolje glazbeno ostvarenje na 67. Splitskom ljetu. Član je ansambla *Harlequin Art Collective*.

Osjeti har mo. niju Zagrebačke feelharmonije

19. lipnja - 10. rujna 2023.
MUZEJ GRADA ZAGREBA

Otvorenje izložbe
u ponedjeljak,
19. lipnja 2023.,
u 19 sati

George Gershwin (1898. – 1937.) "za mene je američki Schubert, Verdi i Čajkovski. Gotovo sve što je skladao toliko je utjecalo na nas, da je, poput glazbe Dukea Ellingtona i Billyja Strayhorna, postalo dio naše kolektivne podsvijesti. Spontano pjevušimo glazbu, a da ne razmišljamo tko ju je skladao, niti da je uopće skladana: čini se dijelom urođenog ozračja", napisao je jedan američki kritičar, dotičući ono specifično što je Gershwin donio povijesti američke glazbe – jednostavnost i pristupačnost. Jazz prožet klasičnom glazbom, uzorci s egzotičnih putovanja, ljubav prema kazalištu, sve se to spojilo u stil jedinstven u povijesti glazbe, nastao u uskoj vezi s njegovim bratom, tekstopiscem Irom.

U vrlo ranoj mladosti postao je popularan i bogat skladajući zabavnu i plesnu glazbu. Zbog nedostatka formalnog glazbenog obrazovanja i velikog opusa pop glazbe, mnogi su mu osporavali skladateljsku važnost. No, svojim je djelima poput *Rapsodije u plavom*, *Amerikanca u Parizu* i opere *Porgy and Bess* udario temelje američke suvremene glazbe, golemi je trag ostavio na područjima mjuzikla, kao i filmske glazbe, a mnoge od popularnih pjesma koje je skladao često se izvode i danas.

"Bila je to, vjerujem, najzujbudljivija noć u mom životu... 17.845 ljudi platilo je ulaznicu, a još oko 5.000 čekalo je pred zatvorenim vratima, nastojeći se, bezuspješno, probiti unutra", opisivao je Gershwin koncertnu večer 16. kolovoza 1932. na stadionu *Lewisohn*, večer koju je Newyorška filharmonija u potpunosti posvetila njegovoj glazbi. Te je večeri praiizvedena njegova *Kubanska uvertira*, izvornog imena *Rumba*, koju je Gershwin skladao tijekom dvotjednog odmora ljeta 1932. u Havani. Kubanski plesni ritmovi i melodije, kao i širok dijapazon udaraljki, tvore specifično ozračje ove Gershwinove orkestralne kompozicije.

JutarnjiLIST

GLOBUS

George Gershwin prvi je put ugledao Pariz 1926., netom po praizvedbi *Rapsodije u plavom*; nakratko, nešto prije premijere *Lady, Be Good* u Londonu i Liverpoolu. A iz Europe se u New York vratio s dva neočekivana suvenira: taxi-trubom i skicom melodije koju je zamislio kao početak nove orkestralne kompozicije.

Sljedeće dvije godine bio je zaokupljen obvezama na Broadwayu, ali je proljeća 1928. – od sredine ožujka do lipnja – nakon iznimno naporne kazališne sezone, a u povodu londonske premijere *Oh, Kay!*, odlučio uzeti nešto duži odmor i ponovno doći u Pariz. Do 1. kolovoza, sada ponovno u New Yorku, dovršio je klavirske skice nove simfonijske pjesme *An American in Paris* (*Amerikanac u Parizu*).

(Digresija: Putujući s članovima obitelji, Gershwin je za pariških dana priman kao istaknuti američki skladatelj; tu je upoznao i mnoge kolege, uključujući S. Prokofjeva, D. Milhauda, F. Poulenca, M. Ravela, W. Waltona i A. Berga, te slušao *Rapsodiju u plavom* i *Koncert in F* u izvedbi francuskih glazbenika na koncertu priređenom njemu u čast.)

U magazinu *Musical America* 18. kolovoza 1928. na sljedeći je način opisao novo djelo:

"... zapravo baletna rapsodija, napisana je vrlo slobodno i najmodernija je glazba koju sam dosad skladao. Početni dio (*Allegretto grazioso*) razvijen je u francuskom stilu, na način Debussyja i Šestorice (G. Auric, L. Durey, A. Honegger, D. Milhaud, F. Poulenc, G. Tailleferre, op. a.), iako su sve teme originalne. Želio sam dočarati impresiju američkog posjetitelja dok luta Parizom, sluša uličnu buku i upija francusku atmosferu.

Kao i u drugim orkestralnim djelima, nisam pokušavao slikati konkretne prizore. Rapsodija je programna samo u općenitom impresionističkom smislu...

Početna vesela sekcija (tu skladatelj koristi slavne taxi-trube, op. a.), praćena je raskošnim *bluesom* (*Andante ma con ritmo deciso*, truba solo 'začinjena'

specifičnom bojom saksofona i udaraljki, op. a.). Naš američki prijatelj, nakon što je vjerojatno završio u nekom caféu i popio nekoliko čašica pića, podlegao je naletu nostalgije. Harmonija je ovdje i intenzivnija, i jednostavnija nego u prethodnim odlomcima.

Blues se uzdiže do vrhunca praćenog *codom* u kojoj se duh glazbe vraća živosti i ključajućoj atmosferi početka... Naposljetku se čeznutljivi Amerikanac, nakon što je napustio café i izašao na svježi zrak, otrgnuo činima *bluesa* i ponovno postao budni promatrač pariškoga života.

Ulična buka i francuska atmosfera završavaju u trijumfalnom finalu."

Uz *Rapsodiju u plavom*, *Amerikanac* je zasigurno najpoznatije i najomiljenije Gershwinovo djelo. Izvorni melodičar, skladao je briljantnu partituru živih boja i uzbudljivih orkestralnih epizoda. A o privlačnosti njegova djela govori i podatak da ga je uz Simfonijski orkestar NBC-a godine 1945. u Carnegie Hallu trajno zabilježio Arturo Toscanini, kao jednu od rijetkih skladbi američke glazbe u svojoj diskografiji.

Godine 1951. MGM je, pak, snimio poznati istoimeni film s Geneom Kellyjem i Leslie Caron u glavnim ulogama; režiser je bio legendarni Vincente Minelli.

Zanimljivo je spomenuti i to da je za razliku od nekih drugih djela, *Amerikanca* orkestrirao sam autor. Kao da je time želio biti potpuno siguran da neki njegov kolega-orkestrator napomenu o taxi-trubama u partituri neće shvatiti samo kao dobru šalu.

Skladba je praizvedena 13. prosinca 1928. u Carnegie Hallu; Newyorškom filharmonijom ravnao je Walter Damrosch. Ljeta sljedeće godine Gershwin je debitirao kao dirigent na koncertu pod vedrim nebom Stadiona *Lewisohn* u New Yorku: Tu je pred više od petnaest tisuća posjetitelja ravnao Newyorškom filharmonijom

u izvedbama *Amerikanca u Parizu* te *Rapsodije u plavom*, u kojoj je sam tumačio solističku dionicu klavira.

Alberto Ginastera (1916. – 1983.) rođen je u Buenos Airesu u obitelji oca Katalonca i majke Talijanke. Glazbenu naobrazbu stekao je na konzervatoriju rodnog grada, no sredinom života put ga je odveo u Sjedinjene Države te naposljetku u Europu.

Godine 1941. Lincoln Kirstein, direktor Američkog baleta, naručio je od Ginastere "balet u jednom činu i pet scena, temeljen na argentinskom seoskom životu". Tako je nastao balet *Estancia*, op. 8, koji je trebala izvesti trupa *American Ballet Caravan*, platforma američkih koreografa čija je namjera bila odmaknuti baletnu umjetnost od ruske tradicije. *Estanciu* je u New Yorku trebao koreografirati slavni američki plesač i koreograf gruzijskog podrijetla George Balanchine, međutim, još iste godine, nakon jedne od turneja, trupa je iznenada raspuštena.

Ginasterin je balet u cijelosti potom postavljen tek 1952. godine u *Teatru Colón* u Argentini, u koreografiji Michela Borowskog i sa scenografijom Dantea Ortolanija. Radnju baleta Ginastera je temeljio na popularnom epu *Martín Fierro* argentinskog novinara, pisca i političara Jósea Hernández (1834. – 1886.).

Ep priča o argentinskom kauboju, *gauchu*, koji se zaljubi u seosku djevojku. Ona ga isprva odbije, no nakon što on dokaže umijeće kroćenja divljih konja, njezini osjećaji pretvaraju priču u romansu. Ginastera je glazbom ocrtao lúk radnje (svanuće, jutro, popodne, noć, svanuće), unoseći specifičan zvuk proširenih udaraljki i plesne ritmove svojstvene podneblju iz kojega *Martín Fierro* potječe.

VIOLINE I. Orest Shourgot, koncertni majstor, Martin Draušnik, koncertni majstor, Teodora Sucala Matei, Mario Bratković, Ivan Finta, Neven Manzoni, Davide Albanese, Lana Dominik, Marija Bašić, Saki Kodama, Saša Borčić Reba, Korana Rucner Novak, Martina Sačer Pavlin, Ana Slavica

VIOLINE II. Ana Paula Knapić Franković*, Val Bakrač, Mirela Džepina Finta, Iva Kralj, Vera Kurova, Margareta Ugrin, Ivo Jukić, Sandra Bingula Nožica, Paola Beziza, Dragana Tomić, Krešimir Bratković, Branimir Vagroš

VIOLE Hiwote Tadesse*, Krešimir Ferenčina**, Igor Košutić, Pavla Kovač, Aleksandar Jakopanec, Filip Vitko, Marko Otmačić, Tajana Škorić, Maja Pinterić Šibl, Lovorka Abramović Šoljan

VIOLONČELA Smiljan Mrčela*, Dora Kuzmin Maković, Emanuel Pavon, Tajana Bešić, Jurica Mrčela, Martina Pavlin, Oliver Dorđević, Tonka Javorović

KONTRABASI Mimi Marjanović Gonski*, Antal Papp**, Borna Dejanović, Marko Radić, Dubravko Palanović, Ilin Dime Dimovski, Franjo Zvonar

FLAUTE Lucija Stilinović, Matea Škarić Janković

PICCOLO Ivana Mišić

OBOE Branka Bošnjak*, Katarina Grubić

ENGLESKI ROG Žarko Antonić

KLARINETI Mario Fabijanić*, Dunja Košutić

BAS KLARINET Ratko Vojtek

FAGOTI Matko Smolčić*, Petar Križanić

KONTRAFAGOT Aleksandar Čolić

ROGOVI Yevhen Churikov*, Petar Kšenek, Lenart Istenič, Nikola Jarki

TRUBE Marin Zokić*, Mario Lončar, Peter Firšt

TROMBONI Antonio Janković*, Marin Rabadan, Goran Glavaš

TUBA Krunoslav Babić

TIMPANI Ema Krešić

UDARALJKE Tomislav Kovačić*, Željko Grigić, Renato Palatinuš, Filip Merčep, Fran Krsto Šercar, Luis Camacho Montealegre

CELESTA Filip Fak

SAKSOFONI Nikola Smetko, Luka Norac, Goran Jurković

NADZORNIK ORKESTRA Davor Capković

* vođe dionica / ** zamjenici vođa dionica

Priprema i realizacija tekstova

G.A.D. PRODUKCIJA / www.gad.hr

Trebate li pouzdanog partnera koji će vaš projekt, destinaciju, proizvod ili ideju na najbolji način osmisлити, postaviti, promovirati i realizirati

NA PRAVOM STE MJESTU!

KVALITETA JE UPISANA U NAŠEM IMENU, JER U SVEMU ŠTO RADIMO:

Dvorišta

Dvorišta

Kantuni

HDS / ZAMP

Advent Crikvenica

Off ciklus

Off ciklus

Plac Mljac

**GARANTIRAMO
ABSOLUTNI
DOŽIVLJAJ**

www.gad.hr

Grad Zagreb

PARTNER U OFF CIKLUSU

MEDIJSKI PARTNERI

SPONZORI

Izdavač
Zagrebačka filharmonija
Trg Stjepana Radića 4
pp 909, 10000 Zagreb
Telefon: +385 1 606 0103
zgfilhar@zgf.hr / www.zgf.hr

Za izdavača
Davor Reba, v. d. ravnatelja

Zagrebačka filharmonija
zadržava pravo
izmjene programa.

**Priprema, dizajn
i realizacija brošure**
G.A.D. PRODUKCIJA d.o.o.
Križanićeva 1, Zagreb
gad@gad.hr / www.gad.hr

Tisak
Printera Grupa d.o.o.

**Cijena koncertnog
programa: 2 eura**